

Een reactie in acht korte punten.

1

Maak van Nederland geen DDR.

2

De Memorie van Toelichting noemt op pagina 12 en 13 twee in Nederland geconstateerde voorbeelden van 'informeel onderwijs' die te denken geven. Heel overzichtelijk. Heel eenvoudig. Laat de overheid zich op die twee richten, voor zover er in die voorbeelden concreet sprake is van aanzetten tot haat, geweld en/of discriminatie, en doe dat dan met wettelijk maatwerk en met beslist niet meer dan dat, voor zover het ultimatum remedium (strafrecht) niet volstaat.

3

Het gaat in die twee voorbeelden (genoemd bij punt 2) niet om zondagsscholen. Richt u dus niet op zondagsscholen, overheid. Het gaat in die voorbeelden ook niet om informeel onderwijs van politieke partijen aan hun achterban. Richt u daar dus ook niet op, overheid. Scouting, idem. En richt u evenmin op andere vormen van informeel onderwijs die geen concrete aanleiding geven om te denken dat er sprake zou kunnen zijn van aanzetten tot haat, geweld en/of discriminatie. Maak geen wetten die niet strikt noodzakelijk zijn. Maak geen wetten in formele zin die een gevaar (kunnen) gaan vormen voor mensen met politieke, culturele, religieuze/levensbeschouwelijke, filosofische en/of wetenschappelijke opvattingen die anders zijn dan die van de willekeurige meerderheid van dat moment.

4

Wezenlijk voor een democratische rechtsstaat naar westers model is pluralisme - ruimte voor (totaal) verschillende (vreedzame) politieke/culturele/levensbeschouwelijke/religieuze/wetenschappelijke/filosofische overtuigingen, ook als die contrair zijn aan wat meerderheden-van-dat-moment toevallig vinden.

Het betaamt de overheid om, in het besef dat de democratische rechtsstaat er is voor de burger en niet andersom, ver bij die - vaak diepgevoelde overtuigingen - vandaan te blijven.

5

Op pagina 17 van de Memorie van Toelichting staat dat van volwassen burgers wordt verwacht dat zij voldoende weerbaar zijn om zich te verzetten tegen onderwijs dat hen niet bevalt, en dat daarom dit wetsvoorstel niet gericht is op 'bescherming' van volwassenen. Volwassenen worden geacht uit vrije wil voor bepaald onderwijs te kiezen - en zo hoort dat in land met klassieke vrijheidsrechten. Diezelfde volwassenen, die dat voor zichzelf kunnen bepalen, kunnen ook voor hún kinderen (kinderen zijn namelijk niet van de overheid) bepalen welk informeel onderwijs hún kinderen mogen volgen.

6

De zwakte van de in de Grondwet opgenomen grondrechten is (...)", zegt het Handboek van het Nederlandse Staatsrecht (Van der Pot en Donner, vijftiende druk, 2006), "dat zij dikwijls niet of nauwelijks bescherming kunnen verlenen tegen de wetgever in formele zin" (pagina 277). De grondwetgever legt de wetgever niet of nauwelijks aan banden. En dus kunnen

gewone meerderheden in de Tweede en Eerste Kamer steeds opnieuw inbreuken maken op de voor vrije samenlevingen zo belangrijke vrijheidsrechten van burgers.

7

'Benader de vrijheidsrechten positief en interpreteer ze ruim, overheid' is de wijze teneur van de hoofdstukken over die vrijheidsrechten in de in 2022 verschenen Een nieuw commentaar op de Grondwet (onder redactie van Afshin Ellian & Bastiaan Rijkema).

Het onderhavige wetsvoorstel over informeel onderwijs vormt mijns inziens een evidente inbreuk op (een aantal van die) vrijheidsrechten. De Memorie van Toelichting stelt wat dat betreft allesbehalve gerust.

8

De Memorie van Toelichting zegt: "Met het onderhavige wetsvoorstel betreedt de overheid een deel van het maatschappelijk leven dat voorheen veel van overheidsbemoeienis was vrijgesteld."

Waarom zou de overheid dat zo niet laten? Gun dat de samenleving. Gun het uzelf.